

Etjen de La Boesi: iz Rasprave o dobrovoljnom ropstvu

“Bože, pomoz mi. Ako su ljudi gluvi, zveri urliču: živela sloboda! Mnoge od njih uginu čim ih uhvate; kao što riba umire čim nije u vodi, tako i razna stvorenja napuštaju svetlost dana ne želeći da prežive gubitak svoje prirodne slobode. Kada bi među životinjama postojala hijerarhija, te zveri koje odmah uginu kada ih uhvate bile bi životinjsko plemstvo. Ostale životinje, od najmanjih do najvećih, kada ih uhvate toliko se opiru svojim kandžama, rogovima, kljunovima da time dovoljno govore koliko drže do onoga što su izgubile...”

“Onaj koji tako gospodari vama ima samo dva oka, dve ruke, jedno telo i ništa drugo što ne bi imao i poslednji stanovnik velikog i beskrajnog mnoštva naših gradova. Ono što mu pretiče su sredstva koja mu vi pružate da bi vas uništio. Odakle mu toliko očiju da vas uhodi, ako mu ih vi sami ne dajete? Odakle mu toliko ruku da vas udara, ako ih ne uzima od vas? Kako to da uopšte ima neku vlast nad vama, ako to nije zahvaljujući vašem pristanku? Zar bi se usudio da vas zajaši da nije u dosluhu sa vama? Šta bi vam uopšte mogao da niste jatak tog lopova koji vas pljačka, da niste saučesnik tog ubice koji vas ubija, svoj sopstveni izdajica? Sejete polja da bi ih on opustošio; zidate i punite vaše kuće da bi on imao odakle da krade; hranite svoje kćerke kako bi on imao čime da zadovolji svoju pohotu; hranite svoju decu da bi ih on, u najboljem slučaju, vodio u svoje ratove, poveo u klanicu, učinio poslanicima svoje pohlepe i izvrćiocima svojih osveta; satirete se od rada da bi on mogao da se prene maže u svom uživanju, u svojim prljavim i gadnim nasladama. Vi slabite da bi on bio jači i da bi uzicu držao još kraće.

A mogli biste da se oslobodite svih tih poniženja, koje ni bi podnele ni životinje, ako pokušate, ne da ih se oslobodite, već samo da pokažete volju da to učinite. Budite odlučni u tome da ne želite služenje i eto vas slobodnih! Ne tražim od vas da ga odbacite ili gurnete, već samo da mu vse ne dajete podršku, pa ćete videti da će on pasti od sopstvene težine, poput kolosa ispod koga se izvukla osnova.

Nije reč o tome da mu se nešto oduzme, već da mu se ništa ne da; nije neophodno da zemlja učini nešto za sebe, ako ne čini ništa protiv sebe....”

1548. godine

